

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Model środowiskowego wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną w powiecie tucholskim

Spis treści

Wprowadzenie	5
1. Ogólna charakterystyka modelu	6
2. Etapy wsparcia uczestników	8
3. Organizacja wsparcia	9
3.1 Koordynacja usług	9
3.2 Otwarte Punkty Integracji	15
3.3 Mieszkania treningowe	21
3.4 Mieszkanie wspierane	27

Wykaz skrótów

OzNI – osoba z niepełnosprawnością intelektualną

OPI – otwarty punkt integracji

GO – gospodarstwo opiekuńcze

MT – mieszkanie treningowe

MW – mieszkanie wspierane

Słownik pojęć

Gospodarstwo opiekuńcze - czynne lub wygasłe gospodarstwo rolne, które świadczy usługi w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnością intelektualną;

Gospodarstwa rolne - jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadząca działalność rolniczą. Obejmuje również posiadaczy użytków (gruntów) rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy użytków rolnych (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków; Dz.U. 2021 poz. 1390) o powierzchni poniżej 1 ha prowadzących działalność rolniczą o małej skali.

Otwarty punkt integracji – miejsce dziennej aktywizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną zlokalizowane na terenie gospodarstwa opiekuńczego

mieszkanie treningowe – mieszkanie umożliwiające pobyt osobom z niepełnosprawnością intelektualną w ograniczonym czasowo wymiarze, którego najważniejszą funkcją jest przystosowanie uczestników o prowadzenia samodzielnego życia przy zachowaniu całodobowej opieki;

mieszkanie wspierane - mieszkanie umożliwiające pobyt osobom z niepełnosprawnością intelektualną, którego najważniejszą funkcją jest umożliwienie rozpoczęcia samodzielnego życia bez zapewniania całodobowej opieki;

koordynacja usług – zarządzanie i nadzorowanie procesu udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością, tak by nastąpiła realizacja założonych celów;

organizator usług – podmiot odpowiedzialny za zlecenia usług w gospodarstwach opiekuńczych, i mieszkaniu treningowym oraz wspieranym, rekrutację uczestników oraz nadzór nad świadczeniem usług;

uczestnik - osoba z niepełnosprawnością intelektualną posiadająca ważne orzeczenie o niepełnosprawności z kodem przyczyny niepełnosprawności 01-U (bez względu na stopień niepełnosprawności);

lub posiadająca ważne orzeczenie o niepełnosprawności z innym kodem lub nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności, ale z zaświadczenia lekarskiego wynika, że jest osobą z niepełnosprawnością intelektualną;

Wprowadzenie

Przedstawiony niżej model został opracowany na podstawie doświadczenia i dobrych praktyk zdobytych w trakcie realizacji projektu „Samodzielnie (nie samemu) – wspieranie osób z niepełnosprawnością w powiecie tucholskim”. Celem modelu jest zaproponowanie możliwych rozwiązań wspierających osoby z niepełnosprawnością intelektualną, na obszarach wiejskich i wiejsko-miejskich. W tych regionach jest zauważalnie niższy dostęp do instrumentów aktywizacji społecznej, zarówno w obszarze instytucjonalnym, jak i społecznym. W centrum modelu znajdują się gospodarstwa opiekuńcze, czyli gospodarstwa rolne (działające lub wygasłe), które poza tradycyjną funkcją produkcyjną, stają się miejscem aktywizacji i wsparcia dla mieszkańców społeczności lokalnej. Model zawiera najważniejsze wytyczne w zakresie organizacji pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną, tak by mogły być realizowane przez gospodarstwa opiekuńcze. W ramach proponowanych działań wyodrębniono otwarte punkty integracji (jako wsparcie dzienne), mieszkania treningowe oraz mieszkania wspierane jako elementy procesu dochodzenia do samodzielności. Wskazane instrumenty mogą funkcjonować samodzielnie, ale mogą też stanowić ścieżkę aktywizacji. Działania te są koordynowane, tak by wpisywały się w szersze uwarunkowania funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie. W modelu wskazano elementy obligatoryjne i fakultatywne, które mogą być dostosowane do indywidualnych uwarunkowań podmiotów wdrażających proponowane działania.

Model testowany był w okresie lipiec 2020 r. – październik 2022 r. w powiecie tucholskim. Praca jest autorstwa zespołu pracowników instytucji wspierających osoby z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób działających w obszarze rolnictwa społecznego. W ramach testowania modelu powstały dwa gospodarstwa opiekuńcze, które utworzyły Otwarte Punkty Integracji oraz jedno, gdzie dział Otwarty Punkt Integracji i Mieszkanie Treningowe, a także Mieszkanie Wspierane (utworzone w zasobach PCPR w Tucholi) Faza testowania pokazała, że dzięki rozwiązaniom modelowym wsparciem mogą zostać objęte osoby z niepełnosprawnością intelektualną, które dotychczas (z różnych powodów) nie miały możliwości skorzystania z działań aktywizacyjnych.

1. Ogólna charakterystyka modelu

Proces wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w ujęciu modelowym zakłada elementy pomocowe stanowiące z jednej strony autonomiczne, kompleksowe formy wsparcia powiązane jednak ze sobą w strukturę. Oferowane wsparcie bazuje na wykorzystaniu metod i środków dostępnych w społeczności lokalnej, której potencjał może oddziaływać na jednostkę wielowymiarowo, kompleksowo. Najbliższe otoczenie przy odpowiednim łączeniu elementów i ich wzajemnych oddziaływaniach może działać terapeutycznie, motywująco i wspierająco, wykorzystanie przy tym środowiska naturalnego wzbogaca proces, którego celem jest usamodzielnienie.

Model składa się z następujących elementów:

- **Koordinacja Usług** - jest kluczowym aspektem racjonalnego i skutecznego wspieranie osób z niepełnosprawnością intelektualną. Ze względu na szeroki zakres proponowanych w modelu rozwiązań oraz oddziaływań na życie osób z niepełnosprawnością wymagana jest współpraca pomiędzy wszystkimi wspierającymi podmiotami, które dotychczas realizowały tylko własne zadania. Za koordynację odpowiada organizator usług. Jest to obligatoryjny element modelu.

- **Otwarty Punkt Integracji** - jest formą usługi skierowana do osób z niepełnosprawnością intelektualną polegająca na dziennym pobycie w gospodarstwie opiekuńczym, gdzie otrzymują kompleksowe wsparcie. OPI jest obligatoryjnym elementem modelu.

- **Mieszkanie Treningowe** - jest usługą polegającą na całodobowym pobycie uczestnika w przystosowanym do treningu, wydzielonym pomieszczeniu, w którym świadczone są usługi terapeutyczne i aktywizacyjne, mające na celu jego usamodzielnienie. MT jest fakultatywnym elementem modelu.

- **Mieszkanie Wspierane** - jest ostatnim etapem procesu usamodzielniania osób z niepełnosprawnością intelektualną. Odbiorcy usługi po korzystaniu z otwartych punktów integracji oraz pobycie przygotowawczym w mieszkaniu treningowym uzyskują w mieszkaniu wspieranym dużą samodzielność. Istotą usługi jest danie osobie niepełnosprawnej swobody w podejmowaniu decyzji dotyczących własnego życia, przy zapewnieniu jednocześnie wsparcia i pomocy, szczególnie w sytuacjach

kryzysowych i problemów przystosowawczych. MW jest fakultatywnym elementem modelu.

Zależność między poszczególnymi oferowanymi formami wsparcia (OPI, MT i MW) zakłada różnicowanie instrumentów aktywizacji wraz ze wzrostem samodzielności uczestnika. Autonomiczność poszczególnych elementów modelu oznacza, że korzystanie z nich może być działaniem docelowym (z założeniem, że z mieszkania wspieranego może skorzystać jedynie osoba, która korzystała uprzednio z innej formy wsparcia w ramach modelu tj. OPI lub MT).

2. Etapy wsparcia uczestników

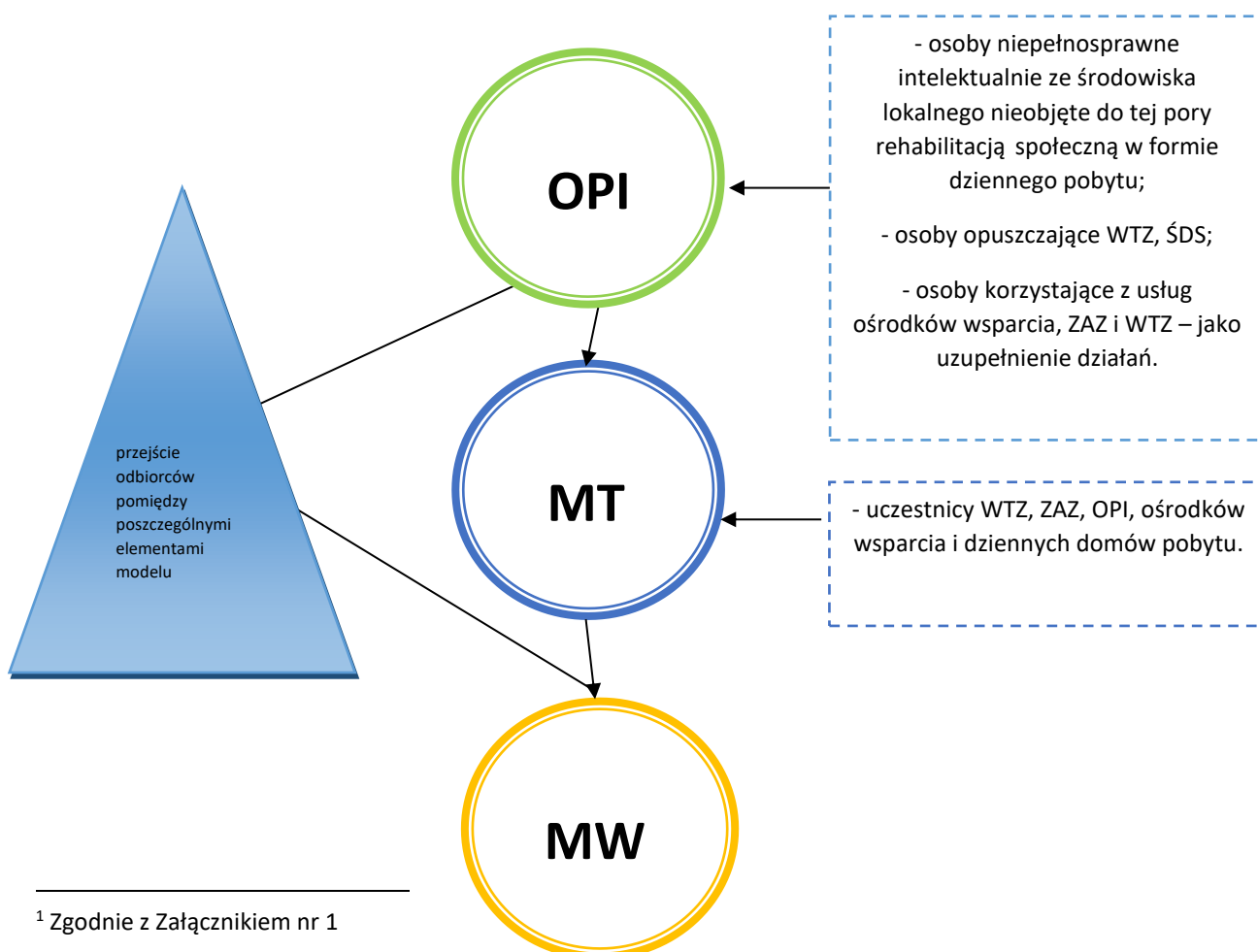
I etap – po zgłoszeniu się uczestnika do organizatora usług następuje analiza jego potrzeb i możliwości ich świadczenia, następnie uczestnik rozpoczyna korzystanie ze wsparcia z danej usługi (OPI lub MT). Pierwszy etap ma na celu przeprowadzenie diagnozy realnych potrzeb i możliwości uczestnika w odniesieniu do warunków funkcjonowania danego gospodarstwa opiekuńczego i może trwać max. 30 dni.

II etap – zawarcie kontraktu aktywizacyjnego¹ uwzględniającego doświadczenie z I etapu. Udzielanie wsparcia zgodnie z kontraktem.

III etap – ocena kontraktu aktywizacyjnego i ewentualna jego modyfikacja (max. po 6 miesiącach od jego zawarcia). Udzielanie wsparcia zgodnie z przeprowadzoną oceną.

IV etap - Zakończenie udziału we wsparciu (zrealizowanie założeń kontraktu aktywizacyjnego/rezygnacja). Przeprowadzenie z uczestnikiem oceny udzielonego wsparcia (o ile jest to możliwe).

Schemat wsparcia uczestników

¹ Zgodnie z Załącznikiem nr 1

3. Organizacja wsparcia

3.1 Koordynacja usług

Na koordynację usług składają się następujące elementy: Zespół koordynujący, specjalista ds. aktywizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, superwizor, specjalista ds. terapii, specjalista ds. opieki prawnej.

1) Zespół koordynujący

Zespół koordynujący powoływany jest przez organizatora usług w celu zapewnienia koordynacji usług na obszarze realizacji wsparcia. W skład zespołu powinni wchodzić specjaliści wspierający osoby z niepełnosprawnością intelektualną we wszystkich aspektach jej funkcjonowania, przedstawiciele podmiotów publicznych i niepublicznych funkcjonujących na danym obszarze.

a) Zadania zespołu:

- monitorowanie działań na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- organizacja działań na rzecz konkretnej osoby niepełnosprawnej;
- opiniowanie i pomoc w przygotowaniu i realizacji kontraktów aktywizacyjnych, w tym dbanie o uwzględnienie woli osoby niepełnosprawnej w zapisach kontraktu;
- opiniowania i pomoc w organizacji działań w gospodarstwach opiekuńczych;
- opiniowanie działań, projektów, strategii i innych dokumentów związanych z aktywizacją osób niepełnosprawnych;
- podejmowanie inicjatyw na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych, np. promowanie zatrudniania osób niepełnosprawnych poprzez realne kontakty z lokalnymi pracodawcami (zapraszanie ich na spotkania zespołu, organizowanie lokalnych konferencji);
- pomoc merytoryczna i doradztwo jednostkom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym w zakresie koordynacji usług świadczonych przez różne podmioty;
- organizacja współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

b) Skład zespołu koordynującego:

- Członkowie stali:

- przedstawiciel organizatora usługi (nie powinien to być specjalista ds. aktywizacji OzNI)
- przedstawiciel organizacji pozarządowej statutowo działającej na rzecz osób niepełnosprawnych;
- przedstawiciel podmiotu reintegracji zawodowej lub społecznej (o ile taki podmiot działa na terenie objętym realizacją usług);
- przedstawiciel służby zdrowia;
- reprezentant osób niepełnosprawnych lub opiekunów osób niepełnosprawnych.

- Członkowie niestali (w przypadkach, gdy jest to uzasadnione przedmiotem posiedzenia):

- pracownik socjalny, pracujący w rejonie zamieszkania osoby niepełnosprawnej, dla której organizowane jest wsparcie;
- przedstawiciel otwartych punktów integracji, mieszkań treningowych i wspieranych;
- przedstawiciel jednostki reintegracji społecznej lub zawodowej, z której usług korzysta dana osoba niepełnosprawna
- przedstawiciel Powiatowej Społecznej Rady d.s. Osób Niepełnosprawnych;
- przedstawiciel instytucji rynku pracy;
- przedstawiciel zespołu d.s. orzekania o niepełnosprawności;
- inne osoby, jeżeli jest to uzasadnione zakresem realizowanych działań;

c) posiedzenia zespołu koordynacyjnego są organizowane nie rzadziej niż raz na 3 miesiące. Podejmowane są na nich decyzje o charakterze strategicznym, dotyczące organizacji pracy zespołu koordynującego, przyjmowane są sprawozdania specjalisty d.s. aktywizacji osób niepełnosprawnych; posiedzenia mogą być w uzasadnionych przypadkach zwoływane w trybie pilnym.

d) członkowie zespołu na posiedzeniach składają informacje na temat realizowanych zadań, ze szczególnym uwzględnieniem zrealizowanych działań wynikających z ustaleń zespołu koordynującego, potrzeb i propozycji działań. Poza posiedzeniami

członkowie zespołu są zobowiązani informować przewodniczącego o zdarzeniach i działaniach mogących mieć wpływ na realizację zadań zespołu.

e) organizacja pracy zespołu

Zespół koordynujący na pierwszym posiedzeniu ustala regulamin organizacyjny, który określa minimum:

- sposób zwoływania posiedzeń i wymiany informacji pomiędzy członkami;
- sposób podejmowania decyzji (zaleca się podejmowanie decyzji zwykłą większością głosów, w przypadku równej liczby głosów decyduje przewodniczący);
- zasady dotyczące ochrony danych osobowych;
- zasady powoływani członków niestałych;
- zasady powoływania i odwoływania członków zespołu;
- sposób dokumentowania posiedzeń, w tym sposób informowania o swoich pracach;
- miejsce spotkań

2) Specjalista ds. aktywizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną

Funkcja specjalisty jest kluczowa w realizacji założeń modelu, ze względu na bezpośrednią pracę z osobą z niepełnosprawnością intelektualną oraz jej rodziną. Umiejętna diagnoza, właściwe i adekwatne zaproponowanie usług może warunkować powodzenie procesu aktywizacji. Równie istotne dla powodzenia działań podejmowanych przez specjalistę jest kształtowanie właściwej relacji z opiekunami osób z niepełnosprawnością. Praca specjalisty zakłada współpracę z osobami niepełnosprawnymi i ich opiekunami także w miejscu zamieszkania lub świadczenia usług (np. w gospodarstwie opiekuńczym).

a) Minimalny zakres wymagań na stanowisku specjalisty ds. aktywizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną:

- wykształcenie wyższe, preferowane wyższe na kierunkach: pedagogika, praca socjalna, psychologia, resocjalizacja;
- wykształcenie uzupełniające (zalecane): studia podyplomowe z oligofrenopedagogiki, doradztwa zawodowego;
- doświadczenie w pracy: minimum dwa lata pracy z osobami z niepełnosprawnością.

- wiedza z zakresu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o pomocy społecznej, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, kodeksu cywilnego, aktów wykonawczych do tych ustaw, znajomość programów i strategii przyjętych lokalnie

b) Zakres zadań:

- udział w rekrutacji;
- promowanie udziału w proponowanych usługach wśród potencjalnych uczestników
- przygotowanie, realizacja kontraktów aktywizacyjnych i ich ocena;
- współpraca z kierownikami otwartych punktów integracji i mieszkań treningowych w zakresie organizacji pracy z osobami niepełnosprawnymi w tych podmiotach oraz z opiekunem mieszkania wspieranego;
- udział w spotkaniach zespołu koordynującego;
- organizowanie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych;
- współpraca z rodzinami OzNI;
- współpraca ze specjalistą d.s. opieki prawnej;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym oraz jednostkami wspierającymi osobę z niepełnosprawnością w organizacji procesu aktywizacji
- wspieranie uczestników w aktywnym poszukiwaniu i utrzymaniu zatrudnienia
- informowanie OzNI i ich opiekunów o możliwości uzyskania wsparcia oraz prawach im przysługujących (nie tylko w zakresie realizacji kontraktu aktywizacyjnego); wspieranie osób niepełnosprawnych w procesie uzyskiwania świadczeń oraz dysponowania swoim majątkiem (w uzupełnieniu do działań realizowanych w gospodarstwach opiekuńczych oraz mieszkania wspieranego)
- pomoc w realizacji praw OzNI, np. w zakresie wnioskowania o środki PFRON, świadczenia pomocy społecznej;

3) Superwizor i specjalista d.s. terapii

Zakres wymagań:

- wykształcenie wyższe, preferowane na kierunkach pedagogika, psychologia;
- wykształcenie uzupełniające (zalecane): studia/kursy kwalifikacyjne z zakresu oligofrenopedagogiki, terapii zajęciowej
- doświadczenie: minimum 5 lat stażu pracy w jednostce wspierającej osoby z niepełnosprawnością intelektualną, w tym minimum 3 lata pracy bezpośrednio z osobami z niepełnosprawnością intelektualną (np. na stanowisku terapeuta)

Zakres zadań:

- wspieranie specjalistów zaangażowanych we wdrażanie modelu (specjalista d.s. aktywizacji osób niepełnosprawnych, specjalista d.s. opieki prawnej, specjalista d.s. terapii, kierownik OPI/MT, opiekunowie-instruktorzy, opiekuna mieszkania wspieranego);
- pomoc w rozwiązywaniu problemów w zakresie organizacji pracy gospodarstw opiekuńczych w obszarze wspieranie osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- przeciwdziałanie pojawianiu się syndromu wypalenia zawodowego u osób zaangażowanych we wdrażanie modelu;

Wymiar zatrudnienia: 20 godzin na jedno OPI/MT; zatrudnienie umową o pracę lub równoważną.

Specjalista ds. terapii

Zakres wymagań:

- wykształcenie wyższe, preferowane na kierunkach pedagogika, psychologia;
- wykształcenie uzupełniające (zalecane): studia/kursy kwalifikacyjne z zakresu oligofrenopedagogiki, terapii zajęciowej
- doświadczenie: minimum 2 lata stażu pracy w jednostce wspierającej osoby z niepełnosprawnością intelektualną na stanowisku pracy związanym z prowadzeniem terapii;

Zakres zadań:

- pomoc w organizacji terapii w OPI, MT i MW;

- pomoc w opracowaniu kontraktów aktywizacyjnych;
- doradztwo Kierownikom OPI/MT, opiekunom-instruktorom oraz opiekunowi MW w zakresie prowadzonej terapii;
- przedstawianie propozycji terapii dla poszczególnych uczestników

Wymiar zatrudnienia: 20 godzin na jedno OPI/MT; zatrudnienie umową o pracę lub równoważną.

Dopuszcza się, że funkcję specjalisty d.s. terapii i superwizora będzie pełnić jedna osoba (pod warunkiem, że spełnia wskazane wyżej wymagania dla obu stanowisk).

4) Specjalista ds. opieki prawnej

a) minimalny zakres wymagań

- wykształcenie wyższe na kierunku prawo lub administracja
- doświadczenie min. 2 lata zatrudnienia w jednostce wspierającej osoby niepełnosprawne, wykonując obowiązki związane ze wspieraniem osób niepełnosprawnych;
- znajomość ustawy o pomocy społecznej, kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, kodeksu cywilnego, aktów prawnych z zakresu wspierania osób niepełnosprawnych

b) zakres zadań:

- udzielanie informacji rodzinom w zakresie zabezpieczenia prawnego osób z niepełnosprawnością, w tym w szczególności w zakresie wad i ograniczeń, jakie niesie za sobą całkowite ubezwłasnowolnienie. Współpraca w tym zakresie także z ośrodkami szkolno-wychowawczymi oraz innymi jednostkami wspierającymi osoby z niepełnosprawnością intelektualną.
- pomoc w uzyskiwaniu wsparcia dla osób ubezwłasnowolnionych i będących pod kuratelą;
- pomoc w wypełnianiu wniosków, gromadzeniu dokumentacji itp. związanej z opieką i kuratelą;
- pomoc w kontaktach z sądem opiekuńczym i ośrodkiem pomocy społecznej.

- informowanie o alternatywnych formach zabezpieczenia prawnego osób z niepełnosprawnością intelektualną.
- współpraca ze specjalistą d.s. aktywizacji osób niepełnosprawnych w realizacji kontraktu aktywizacyjnego

3.2 Otwarte Punkty Integracji

a) Podstawowe funkcje OPI:

- realizacja usług na rzecz osób niepełnosprawnych w ich środowisku, z wykorzystaniem istniejących w środowisku zasobów
- umożliwienie osobom z niepełnosprawnością intelektualną, dotychczas wykluczonym z korzystania z usług społecznych, aktywizacji społecznej i brania udziału w terapii;
- doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób, poprzez naukę umiejętności praktycznych pozwalających na samodzielnie funkcjonowanie w środowisku domowym oraz wiedzy na temat ogólnego funkcjonowania w społeczeństwie (np. załatwiania spraw urzędowych, podstawowej wiedzy prawnej);
- integracja osób niepełnosprawnych, poprzez umożliwienie im kontaktów społecznych oraz rozwój zainteresowań;
- przygotowanie OzNI do dalszych etapów aktywizacji społecznej i zawodowej, poprzez nabywanie i doskonalenie umiejętności uniwersalnych niezbędnych w innych obszarach aktywności;
- pomoc w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia w różnych formach (uczestnik, który podejmie zatrudnienie nie musi rezygnować z pobytu w OPI, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami uczestnika i możliwością pogodzenia dwóch czynności – decyzja w tym zakresie powinna być podejmowana przez specjalistę d.s. aktywizacji osób niepełnosprawnych po konsultacji z kierownikiem OPI);
- przygotowanie do pobytu w mieszkaniu treningowym i wspieranym;
- realizacja polityki wytchnieniowej dla rodzin osób z niepełnosprawnością, poprzez m.in.: umożliwienie dziennego pobytu osób niepełnosprawnych do tej pory pozostających pod stałą opieką rodziny, możliwość skorzystania przez opiekunów osób niepełnosprawnych ze specjalistycznego poradnictwa psychologicznego,

organizację grup wsparcia opiekunów osób niepełnosprawnych (fakultatywnie), dostosowanie godzin działalności OPI do godzin pracy opiekunów osób niepełnosprawnych;

b) warunki które musi spełnić uczestnik aby skorzystać z OPI:

- wiek: 18-65 lat
- zawarcie kontrakt aktywizacyjnego zawarła lub zawrze w ciągu 30 dni od dnia rozpoczęcia korzystania z OPI kontrakt aktywizacyjny;
- posiadanie stanu zdrowia umożliwiającego udział w zajęciach w otwartych punktach integracji;

c) Etapy tworzenia OPI:

- analiza zasobów na obszarze działania danego podmiotu, w tym oszacowanie liczby potencjalnych odbiorców usługi;
- przeprowadzenie zamówienia/konkursu na realizację usług;
- podpisanie umowy z gospodarstwem opiekuńczym;
- szkolenia dla właścicieli gospodarstw z zakresu prowadzenia OPI
- rekrutacja uczestników otwartych punktów integracji;
- podpisanie kontraktów aktywizacyjnych i realizacja usługi;
- monitoring i ewaluacja usługi.

d) Organizacja otwartych punktów integracji²

• **warunki ogólne funkcjonowania otwartych punktów integracji:**

- zapewniają opiekę dzienną, terapię zajęciową, poradnictwo specjalistyczne;
- udział w zajęciach w otwartych punktach integracji jest dobrowolny;
- OPI świadczą usługi w dni powszednie przez 8 godzin dziennie oraz 4 godziny w soboty (zakłada się, że przynajmniej jedna sobota w miesiącu będzie „pracująca”; realizacja zajęć w sobotę upoważniania do zmniejszenia wymiaru terapii w tygodniu, z założeniem że miesięczny wymiar terapii powinien wynosić iloczyn liczby dni

---

² Szczegółową organizację otwartych punktów integracji określa regulamin organizacyjny otwartego punktu integracji, którego wzór stanowi załącznik nr 3

pracujących i 8 godzin);

- OPI zapewniają uczestnikom wyżywienie: II śniadanie, obiad, podwieczorek (w soboty powinien być zapewniony min. jeden posiłek);

- max. jednorazowa liczba uczestników w otwartych punktach integracji do 8 osób;

- za dowóz uczestników do OPI odpowiada właściciel gospodarstwa opiekuńczego; dopuszcza się możliwość opłacenia przez właściciela OPI biletów komunikacji publicznej/innych środków transportu, pod warunkiem zdolności uczestnika do samodzielnej podróży oraz brak nadmiernego obciążenia dla uczestnika.

- **Warunki techniczne otwartych punktów integracji. W skład otwartych punktów integracji wchodzi następujące pomieszczenia:**

- pokój dzienny przeznaczony do: zajęć integracyjnych, terapii zajęciowej, spotkań grupowych, rehabilitacji zdrowotnej (OPI powinno dysponować podstawowym sprzętem rehabilitacyjnym np. rowerek stacjonarny, materace, piłki rehabilitacyjne);

- pokój przeznaczony do indywidualnych porad i terapii i odpoczynku;

- kuchni wyposażonej w: zlew, kuchenkę, naczynia, garnki, deski do krojenia, blat roboczy, sztućce, kuchenkę mikrofalową (fakultatywnie), czajnik, lodówkę, drobny sprzęt AGD;

- toaletę i łazienkę wyposażoną w: WC, umywalkę, prysznic/wanna, ręczniki;

- **Katalog usług świadczonych w OPI³**

Zakres obligatoryjny:

- trening ekonomiczny (w tym nauka zasad racjonalnego wydawania pieniędzy oraz zaciągania zobowiązań finansowych);

- terapia zajęciowa w oparciu o zasoby gospodarstwa opiekuńczego – obligatoryjnym rodzajem terapii jest zooterapia oraz hortiterapia (organizator usługi ma prawo określić katalog rodzajów zwierząt oraz minimalny areał wykorzystywany na potrzeby terapii);

- trening samoobsługi;

---

³ szczegółowy zakres wsparcia dla poszczególnych uczestników jest określany w kontrakcie aktywizacyjnym, w oparciu o potrzeby osoby z niepełnosprawnością oraz zasoby konkretnego gospodarstwa

- nauka funkcjonowania w społeczeństwie (załatwianie spraw urzędowych, znajomość podstawowych zasad współżycia społecznego, bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa cyfrowego itp.);
- nauka prowadzenia gospodarstwa domowego (trening kulinarny, obsługa sprzętów AGD itp.);
- zajęcia o charakterze integracyjnym (w tym realizowane poza terenem OPI), nauka spędzania wolnego czasu;
- poradnictwo specjalistyczne (w wymiarze ok. 20 godzin w miesiącu – rodzaj zależy od potrzeb uczestnika): zdrowotne, np. dietetyka, zagadnienie związane z seksualnością osób niepełnosprawnych, rehabilitacja zdrowotna, profilaktyka uzależnień, trening higieniczny; psychologiczne, zawodowe, logopedyczne, pedagogiczne itp. – w zależności od potrzeb uczestników;
- współpraca z opiekunami uczestników;
- świadczenie usług zdrowotnych na terenie gospodarstwa opiekuńczego poprzez wskazanie gospodarstwa, jako miejsca przybywania osoby niepełnosprawnej i świadczenie tam usług pielęgniarских i opiekuńczych (o ile jest to uzasadnione potrzebami uczestników);

Zakres fakultatywny (w zależności od potrzeb uczestników i zapisów kontraktu aktywizacyjnego):

- terapia zajęciowa (socjoterapia, arteterapia, ergoterapia)
- psychoterapia – indywidualna i grupowa;
- organizacja grup wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych i poradnictwa specjalistyczne dla tych rodzin;
- działania integrujące odbiorców usługi ze społecznością lokalną (np. udział w obchodach świąt, wydarzeń związanych z historią regionu);
- elementy integracji sensorycznej;
- elementy sali doświadczania świata;
- organizacja spotkań z przedstawicielami różnych instytucji i profesji;
- pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia w różnych formach;

- inne działania, jeżeli wynika z potrzeb uczestnika, kontraktu aktywizacyjnego i nie jest nadmiernym obciążeniem organizacyjnym i finansowym dla OPI;

d) Długość przebywania w otwartym punkcie integracji: nie zakłada się ograniczenia pobytu w otwartym punkcie integracji

e) Personel OPI

Otwarty punkt integracji musi posiadać kierownika oraz min. jednego opiekuna – instruktora. Opiekun-instruktor powinien sprawować opiekę nad maksymalnie 4 OzNI przebywającymi w OPI. Kierownik OPI może pełnić jednocześnie funkcję opiekuna-instruktora (bez konieczności zatrudniania dodatkowych osób) pod warunkiem, że w OPI będzie zatrudniony minimum jeden opiekun-instruktor oraz jeden kierownik OPI przy maksymalnej liczbie 8 ONI. W przypadku uczestnictwa w OPI osoby z głębokim upośledzeniem umysłowym liczba opiekunów-instruktorów musi zostać zwiększona do minimum dwóch osób

Minimalny zakres wymagań dla kierownika i opiekuna - instruktora

Kategoria	Kierownik OPI	Opiekun-instruktor
Wykształcenie (minimalne)	- zawodowe	- średnie
Szkolenia / kursy ⁴ (obligatoryjne)	- kurs pierwszej pomocy - szkolenie BHP - szkolenie z zakresu sanitarno-epidemiologicznego - kurs opiekuna osób z niepełnosprawnością intelektualną ⁵ (wymagane tylko w sytuacji, gdy Kierownik OPI	- kurs pierwszej pomocy - szkolenie z zakresu sanitarno-epidemiologicznego - kurs opiekuna osób z niepełnosprawnością intelektualną ⁶ ;

⁴ Dot. osób które nie posiadają wykształcenia w zakresie wskazanych kursów (w przypadku posiadania wykształcenia kierunkowego ukończenie kursów nie jest obligatoryjne)

⁵ Kurs przeprowadzony zgodnie z programem stanowiącym załącznik nr 11 do modelu

⁶ J.w.

	będzie bezpośrednio pracował ONI)	
Wykształcenie (preferowane)	- związane z pracą z osobami z niepełnosprawnością intelektualną (oligofrenopedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, kurs terapeuty zajęciowego)	- związane z pracą z osobami z niepełnosprawnością intelektualną (oligofrenopedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, kurs terapeuty zajęciowego); - związane z rolnictwem;
Wymagania dodatkowe	- właściciel gospodarstwa rolnego lub osoba zamieszkująca w gospodarstwie rolnym, w którym utworzono gospodarstwo opiekuńcze	brak
Doświadczenie zawodowe (minimalne)	- brak	- 6 miesięcy (w dowolnej formie – um. o pracę, um. cywilnoprawna, staż, wolontariat)
Wymiar czasu pracy	1 etat lub równoważnik	1 etat lub równoważnik
Zakres zadań	- organizowanie pracy OPI; - odpowiedzialność za całościowe funkcjonowanie OPI, w tym politykę kadrową i finansową OPI, ochronę danych osobowych; - reprezentowanie OPI;	- bezpośrednia praca z ONI; - współpraca ze specjalistami zaangażowanymi we wspieranie ONI; - współpraca z opiekunami ONI; - uczestnictwo w realizacji kontraktów aktywizacyjnych;

	<ul style="list-style-type: none"> - nadzór na pracą OPI, w tym pracą personelu; - sprawozdawczość, monitoring i ewaluacja działań; - współpraca ze specjalistami zaangażowanymi we wspieranie ONI (nie tylko zatrudnionymi w OPI); 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdawczość (w tym wydawanie opinii) w zakresie powierzonych zadań; - dbanie o przyjmowanie lekarstw przez mieszkańców OPI; - rozwiązywanie ewentualnych konfliktów pomiędzy mieszkańcami;
--	--	--

Dodatkowo w OPI powinni być dostępni specjaliści, w zależności od potrzeb uczestników np. psycholog, pielęgniarka, terapeuta uzależnień, seksuolog, logopeda, pedagog, rehabilitant.

Wymiar zatrudnienia oraz częstotliwość korzystania z usług specjalistycznych ustalany jest w kontrakcie aktywizacyjnym tworzonym indywidualnie dla każdego z uczestników.

Ze względu na zróżnicowanie potrzeb osób niepełnosprawnych w modelu proponuje się elastyczne podejście do zatrudniania specjalistów. Kierownik OPI w porozumieniu ze specjalistą d.s. aktywizacji decydowałby o potrzebie angażowania poszczególnych specjalistów.

Działania prowadzone w OPI mogą być również wspierane przez wolontariuszy.

3.3 Mieszkania treningowe

a) Podstawowe funkcje MT

- nabywanie przez osoby niepełnosprawne umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, samoobsługi, odpowiedzialności, pełnienia ról społecznych, gospodarowania pieniędzmi, wykonywania czynności dnia codziennego;
- Zapewnienie osobom niepełnosprawnym wpływu na własne życie, poprzez umożliwienie podejmowania samodzielnych decyzji dotyczących przebywania w mieszkaniu treningowym;

- zapewnienie polityki wychowawczej rodzinom osób z niepełnosprawnością, w szczególności poprzez realizację krótkich pobyków osób z niepełnosprawnością intelektualną.

b) Dopuszczalne jest prowadzenie jednocześnie Mieszkania Treningowego i Otwartego Punktu Integracji, jednak decyzję taką należy poprzedzić analizą możliwości łączenia tych dwóch usług (w szczególności w zakresie dysponowania odpowiednim potencjałem kadrowym). W przypadku prowadzenia jednocześnie MT i OPI występuje ryzyko wypalenia zawodowego właścicieli gospodarstwa, wynikającego z konieczności sprawowania całodobowej opieki nad uczestnikami w miejscu swojego zamieszkania (co znacznie ogranicza możliwość odpoczynku i intymności).

c) Warunki które musi spełnić uczestnik aby skorzystać z mieszkania treningowego:

- wiek: 18-65 lat

- podpisanie kontraktu aktywizacyjnego; wcześniejsze korzystanie z OPI

- pozytywna opinia wydana przez lekarza o braku przeciwwskazań do korzystania z mieszkania treningowego;

- brak uzależnienia od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych lub pozytywna opinia terapeuty uzależnień na temat procesu wychodzenia z uzależnienia.

d) Organizacja MT

- **Ogólne warunki funkcjonowania**

- Mieszkańcy mieszkania treningowego odpowiedzialni są za utrzymanie porządku oraz funkcjonalności powierzonych sprzętów i pomieszczeń. Zakres odpowiedzialności w tym obszarze powinien znaleźć się w regulaminie mieszkania treningowego.

- Regulamin MT powinien zawierać (regulamin powinien być napisany w jak najbardziej przystępny sposób, tak by uczestnicy mogli w pełni zrozumieć wynikające z niego prawa i obowiązki):

- definicje najważniejszych pojęć używanych w regulaminie,

- wskazanie jednostki odpowiedzialnej za organizację mieszkania treningowego,

- opis pomieszczeń i sprzętu wchodzącego w skład mieszkania (nie ma wymogu wskazywania całego wyposażenia, można używać szerszych kategorii np. garnki, sztucce) wraz ze wskazaniem, co w mieszkaniu stanowi część (wyposażenie), z którego mogą korzystać wszyscy mieszkańcy, a co jest do wyłącznej dyspozycji danego uczestnika,
- zasady i warunki zamieszkania w MT,
- zasady dostępu do pokoi (w tym dysponowanie kluczami do pokoi), poszczególnych pomieszczeń oraz zgłaszania nieobecności,
- zasady odpowiedzialności za powierzone mienie i konsekwencje zniszczenia/uszkodzenia mienia,
- rolę, zadania oraz sposób współpracy uczestników z Kierownikiem MT oraz opiekunem-instrukctorem,
- zasady porządkowe, m.in. w zakresie dbania o porządek w pokojach, częściach wspólnych oraz w otoczeniu mieszkania, ciszę nocną, przyjmowanie gości, zażywania środków psychoaktywnych, komunikacji z innymi mieszkańcami,;
- skutki nieprzestrzegania regulaminu, sytuacje powodujące usunięcie uczestnika z mieszkania
- ogólne zalecenia dotyczące bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa pożarowego;
- regulamin może być rozszerzone o dodatkowe postanowienia, np. w zakresie organizacji społeczności mieszkańców, organizacji wspólnych wyjazdów czy wyjść, obchodów świąt czy urodzin, używania wyposażenia będącego prywatną własnością mieszkańców;
- zasady odpłatności za pobyt w mieszkaniu (o ile odpłatność taka jest przewidziana)

- **Warunki techniczne, które musi spełnić MT**

Minimalne wyposażenie MT:

- pokoje dla uczestników: łóżko, szafa, stolik/biurko, krzesło/fotel, lampki stolikowe, pościel;
- toaleta / łazienka: WC, umywalka, prysznic/wanna, ręczniki, pralka

- kuchnia: zlew, kuchenka elektryczna/gazowa/indukcyjna, naczynia, garnki, deski do krojenia, blat roboczy, sztucce, czajnik, lodówka, inny drobny sprzęt AGD
- pokój dzienny: stół, kanapa, krzesła, komputer, telewizor

- **Katalog świadczonych usług w MT**

Zakres obligatoryjny:

- nauka prowadzenia gospodarstwa domowego (trening kulinarny, obsługa sprzętów AGD itp.);
- trening ekonomiczny;
- nauka funkcjonowania w społeczeństwie (załatwianie spraw urzędowych, znajomość podstawowych zasad współżycia społecznego, savoir vivre itp.);
- zajęcia o charakterze integracyjnym, nauka spędzania wolnego czasu;
- trening samoobsługi (dbanie o higienę osobistą, wygląd zewnętrzny);
- poradnictwo specjalistyczne (w wymiarze min. 5 godzin w miesiącu – rodzaj zależy od potrzeb uczestnika): np. dietyka, zagadnienie związane z seksualnością osób niepełnosprawnych, rehabilitacja zdrowotna, profilaktyka uzależnień, trening higieniczny; psychologiczne, zawodowe, logopedyczne, pedagogiczne itp. – w zależności od potrzeb uczestników;
- współpraca z opiekunami uczestników

Zakres fakultatywny (w zależności od potrzeb uczestników i zapisów kontraktu aktywizacyjnego):

- terapia zajęciowa (socjoterapia, arteterapia, ergoterapia)
- psychoterapia – indywidualna i grupowa;
- działania integrujące odbiorców usługi ze społecznością lokalną;
- elementy integracji sensorycznej;
- elementy sali doświadczania świata;
- poradnictwo zawodowe, organizacja spotkań z przedstawicielami różnych instytucji i profesji;

- pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia w różnych formach;
- inne działania, jeżeli wynika z potrzeb uczestnika, kontraktu aktywizacyjnego i nie jest nadmiernym obciążeniem organizacyjnym i finansowym dla MT;

e) jeden pokój w MT nie może być przeznaczony dla więcej niż 2 osób – optymalnym rozwiązaniem byłoby gdyby jeden uczestnik miał jeden pokój

e) Długość przebywania w mieszkaniu treningowym wynosi do 6-m-cy. W uzasadnionych okolicznościach, które wskazują na celowość dłuższego pobytu w zakresie realizacji celów terapii, dopuszcza się wydłużenie tego okresu.

f) Personel MT

Mieszkanie Treningowe musi posiadać kierownika/ koordynatora oraz min. jednego opiekuna – instruktora. Opiekun-instruktor powinien sprawować opiekę nad maksymalnie 4 OzNI przebywającymi w MT.

Minimalny zakres wymagań dla kierownika/ koordynatora i opiekuna - instruktora

Kategoria	Kierownik/ koordynator MT	Opiekun-instruktor
Wykształcenie (minimalne)	- zawodowe	- średnie
Szkolenia/ kursy ⁷ (obligatoryjne)	- kurs pierwszej pomocy - szkolenie BHP - szkolenie z zakresu sanitarno-epidemiologicznego - kurs opiekuna osób z niepełnosprawnością intelektualną (wymagane tylko w sytuacji, gdy Kierownik OPI będzie bezpośrednio pracował z OzNI)	- kurs pierwszej pomocy - szkolenie z zakresu sanitarno-epidemiologicznego - kurs opiekuna osób z niepełnosprawnością intelektualną;

⁷ Dot. osób które nie posiadają wykształcenia w zakresie wskazanych kursów (w przypadku posiadania wykształcenia kierunkowego ukończenie kursów nie jest obligatoryjne)

Wykształcenie (preferowane)	- związane z pracą z osobami z niepełnosprawnością intelektualną (oligofrenopedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, kurs terapeuty zajęciowego)	- związane z pracą z osobami z niepełnosprawnością intelektualną (oligofrenopedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, kurs terapeuty zajęciowego);
Doświadczenie zawodowe (minimalne)	- brak	- 6 miesięcy (w dowolnej formie – um. o pracę, um. cywilnoprawna, staż, wolontariat)
Wymiar etatu	1/2 etatu lub równoważnik	1 etat lub równoważnik
Zakres zadań	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie pracy MT; - odpowiedzialność za całościowe funkcjonowanie MT, w tym politykę kadrową i finansową MT, ochronę danych osobowych; - reprezentowanie MT; - nadzór na pracą MT, w tym pracą personelu; - sprawozdawczość, monitoring i ewaluacja działań; - współpraca ze specjalistami zaangażowanymi we wspieranie ONI (nie tylko zatrudnionymi w MT); - sprawowanie opieki nad mieszkańcami MT w 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpośrednia praca z ONI; - współpraca ze specjalistami zaangażowanymi we wspieranie ONI; - współpraca z opiekunami ONI; - uczestnictwo w realizacji kontraktów aktywizacyjnych; - sprawozdawczość (w tym wydawanie opinii) w zakresie powierzonych zadań; - dbanie o przyjmowanie lekarstw przez mieszkańców MT; - rozwiązywanie ewentualnych konfliktów pomiędzy mieszkańcami;

	godzinach, gdy nie jest świadczona terapia	
--	--	--

- Personel pomocniczy - Ze względu na treningowy charakter mieszkania większość prac porządkowych i remontowych powinni wykonywać mieszkańcy, dopuszcza się jednak w uzasadnionych przypadkach zatrudnianie personelu pomocniczego do tych zadań.

- Wolontariusze - Rolą wolontariuszy jest aktywizacja społeczna mieszkańców, organizacja spotkań, imprez integracyjnych, pomoc w zadaniach opiekun-instruktora, pomoc mieszkańcom w kontaktach z podmiotami zewnętrznymi, takim jak urzędy, jednostki pomocy społecznej, placówki służby zdrowia.

3.4 Mieszkanie wspierane

Mieszkanie wspierane jest usługą polegającą na całodobowym pobycie klienta w wydzielonym mieszkaniu lub części mieszkania, w którym osoba niepełnosprawna zachowuje dużą dozę samodzielności, przy jednoczesnej możliwości skorzystania z pomocy podmiotu prowadzącego. Podstawowym celem jest takie wsparcie osób z niepełnosprawnością by mogły one opuścić mieszkanie wspierane i prowadzić w pełni samodzielne życie.

a) Podstawowe funkcje MW

- umożliwienie przygotowania do samodzielności (tj. opuszczenia mieszkania wspieranego na rzecz pełnej samodzielności), poprzez doskonalenie umiejętności prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami życia codziennego, gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi, umożliwienie uzyskania wykształcenia, podjęcia pracy;

- zapewnienie odpowiednich warunków pobytu, warunków do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także zapewnienie poczucia bezpieczeństwa;

- integracja ze środowiskiem lokalnym;

- stwarzanie możliwości samodzielnego rozwiązywania trudności życiowych, emocjonalnych, rodzinnych, itp. pomoc w rozwijaniu umiejętności właściwego planowania i wykorzystania czasu wolnego;
- umożliwianie rozwijania i utrwalania poczucia odpowiedzialności za własne życie oraz nauka ponoszenia konsekwencji własnych decyzji i działań;
- realizacja polityki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnością, poprzez umożliwienie samodzielnego funkcjonowania podopiecznych

c) Warunki które musi spełnić uczestnik aby skorzystać z mieszkania wspomagane:

- wiek: 18-65 lat
- podpisanie kontraktu aktywizacyjnego; wcześniejsze korzystanie z mieszkania treningowego
- pozytywna opinia wydana przez lekarza o braku przeciwwskazań do korzystania z mieszkania treningowego;
- brak uzależnienia od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych lub pozytywna opinia terapeuty uzależnień na temat procesu wychodzenia z uzależnienia.

d) Długość pobytu w mieszkaniu wspieranym jest określana każdorazowo w kontrakcie aktywizacyjnym, tworzonym na podstawie diagnozy potrzeb i możliwości uczestnika.

e) Organizacja MW

- **Ogólne warunki funkcjonowania określa Regulamin**

- mieszkanie wspierane powinno znajdować się w lokalizacji umożliwiającej dogodny dojazd, dojście do instytucji, urzędów, podmiotów aktywizacji społecznej i zawodowej;

- **Warunki techniczne**

- pokoje w mieszkaniu wspieranym powinny być jednoosobowe oraz mieć możliwość zamykania na klucz;

- minimalne wyposażenie pokoi w mieszkaniu wspieranym: łóżko, szafa, stolik/biurko, lampki stolikowe, pościel; wielkość pomieszczenia powinna zapewniać swobodny dostęp do powyższego wyposażenia;

- na każdym trzech mieszkańców powinna przypadać minimum jedna toaleta i łazienka: WC, umywalka, prysznic/wanna, pralka;
- kuchnia/aneks kuchenny: zlew, kuchenka, naczynia, garnki, blat roboczy, sztućce, czajnik, lodówka.
- W przypadku, gdy mieszkanie będzie znajdować się na więcej niż na jednej kondygnacji, pełnowymiarowa kuchnia powinna być przynajmniej jedna, natomiast na drugiej i kolejnych kondygnacjach powinny znajdować się aneksy kuchenne wyposażone w stół, zlew, miejsce do przygotowania ciepłych napojów;
- pokój dzienny: stół, kanapa, krzesła, komputer, telewizor. W przypadku, gdy mieszkanie będzie znajdować się na więcej niż jednej kondygnacji wystarczy jeden pokój dzienny;
- pozostałe wyposażenie: odkurzacz

- **Wsparcie świadczone w MW**

W zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, w szczególności w następujących obszarach:

- gospodarowania środkami pieniężnymi;
- korzystania z usług świadczonych na rzecz osób z niepełnosprawnością, w tym w wypełnianiu i wniosków o przyznanie zasiłków i dofinansowań; korzystania z poradnictwa specjalistycznego;
- aktywizacji zawodowej, w tym w poszukiwaniu i utrzymywaniu zatrudnienia;
- korzystania z usług zdrowotnych;
- aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez umożliwienie organizacji w obrębie mieszkania spotkań integracyjnych;
- wspieranie w procesie pełnego usamodzielnienia osoby niepełnosprawnej.

e) Personel MW

Mieszkanie wspierane musi mieć opiekuna. Ze względu na większą samodzielność osób niepełnosprawnych przebywających w mieszkaniu wspieranym nie jest wymagany całodobowy pobyt opiekuna, natomiast mieszkańcy powinni mieć możliwość kontaktu z opiekunem o każdej porze (w sytuacjach nagłych). Opiekun powinien sprawować opiekę nad maksymalnie 3 OzNI.

- Kwalifikacje

	Minimalne	Optymalne
Wykształcenie	Średnie	Wyższe, na jednym z kierunków: pedagogika, psychologia, praca socjalna;
Szkolenia / kursy ⁸	Kurs pierwszej pomocy Kurs opieki na osobami niepełnosprawnymi	studia podyplomowe z oligofrenopedagogiki
Doświadczenie zawodowe	brak	2 lata doświadczenia w pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie Znajomość przepisów z zakresu pomocy społecznej
Wymiar zatrudnienia	½ etatu lub równoważność	1 etat lub równoważność

- Zakres zadań:

- dbanie o zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców w czasie ich pobytu w mieszkaniu, w tym nadzór nad przyjmowaniem lekarstw;
- monitorowanie realizacji kontraktów aktywizacyjnych, w tym ocena bieżąca postępów mieszkańców oraz zgłaszanie ewentualnych uwag specjalście d.s. aktywizacji osób niepełnosprawnych;
- rozwiązywanie konfliktów pomiędzy mieszkańcami;
- umożliwienie mieszkańcom spotkań z rodzinami;

---

⁸ Dot. osób które nie posiadają wykształcenia w zakresie wskazanych kursów (w przypadku posiadania wykształcenia kierunkowego ukończenie kursów nie jest obligatoryjne)

- dbanie o przestrzeganie regulaminu porządkowego mieszkania;
- współpraca z innymi podmiotami wspierającymi mieszkańców;
- animowanie działań integracyjnych w mieszkaniu

f) Mieszkańców MW mogą wspierać wolontariusze. Rolą wolontariuszy jest aktywizacja społeczna mieszkańców, organizacja spotkań, imprez integracyjnych, pomoc w zadaniach opiekun, pomoc mieszkańcom w kontaktach z podmiotami zewnętrznymi, takim jak urzędy, jednostki pomocy społecznej, placówki służby zdrowia itp.

- Regulamin MW powinien zawierać (regulamin powinien być napisany w jak najbardziej przystępny sposób, tak by uczestnicy mogli w pełni zrozumieć wynikające z niego prawa i obowiązki):

- definicje najważniejszych pojęć używanych w regulaminie,
- wskazanie jednostki odpowiedzialnej za organizację mieszkania treningowego,
- opis pomieszczeń i sprzętu wchodzącego w skład mieszkania (nie ma wymogu wskazywania całego wyposażenia, można używać szerszych kategorii np. garnki, sztucce) wraz ze wskazaniem, co w mieszkaniu stanowi część (wyposażenie), z którego mogą korzystać wszyscy mieszkańcy, a co jest do wyłącznej dyspozycji danego uczestnika,
- zasady i warunki zamieszkania w MW,
- zasady dostępu do pokoi (w tym dysponowanie kluczami do pokoi), poszczególnych pomieszczeń oraz zgłaszania nieobecności,
- zasady odpowiedzialności za powierzone mienie i konsekwencje zniszczenia/uszkodzenia mienia,
- rolę, zadania oraz sposób współpracy uczestników z opiekunem mieszkania,
- zasady porządkowe, m.in. w zakresie dbania o porządek w pokojach, częściach wspólnych oraz w otoczeniu mieszkania, ciszę nocną, przyjmowanie gości, zażywania środków psychoaktywnych, komunikacji z innymi mieszkańcami, dokonywania zakupów na potrzeby mieszkania (np. środków czystości);
- skutki nieprzestrzegania regulaminu, sytuacje powodujące usunięcie uczestnika z mieszkania

- ogólne zalecenia dotyczące bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa pożarowego;
- regulamin może być rozszerzone o dodatkowe postanowienia, np. w zakresie organizacji społeczności mieszkańców, organizacji wspólnych wyjazdów czy wyjść, obchodów świąt czy urodzin, używania wyposażenie będącego prywatną własności mieszkańców;
- zasady odpłatności za pobyt w mieszkaniu (o ile odpłatność taka jest przewidziana).